
Warszawa, 21 maja 2021 r.

Szanowny Pan

dr hab. Przemysław Czarnek, Prof. KUL

Minister Edukacji i Nauki

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo ozn. DPSW-ZL.0230.3.2021 z dnia 6 maja 2021 r. uprzejmie informuję, że Krajowa Reprezentacja Doktorantów przedstawia następujące stanowisko do przedłożonego do zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (numer w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów – UD194).

Po przeprowadzeniu konsultacji w środowisku doktorantów i uwzględnieniu opinii poszczególnych zainteresowanych niniejszym projektem, Krajowa Reprezentacja Doktorantów wskazuje na następujące kwestie:

- 1) Należy wskazać, że ochrona wypowiedzi zgodnych z zasadami debaty akademickiej należy do obowiązków całej wspólnoty akademickiej. Ograniczanie prawa do takich wypowiedzi pozostaje w sprzeczności z ideą uniwersytetu, rozumianego jako instytucja służąca poszukiwaniu prawdy. W przypadku zgodnej z zasadami etosu akademickiego konfrontacji poglądów, która skutkowałaby napięciami w środowisku akademickim uczelni, należy wskazać nieporozumienia rozwiązywać środkami, które nie mają charakteru dyscyplinarnego. W takim wypadku najlepszym rozwiązaniem jest podjęcie mediacji, która pozwoliłaby wyjaśnić nieporozumienia światopoglądowe między stornami, a zarazem skutkowałaby ona podjęciem ugody dwóch stron. Uwzględniając

wskazane kwestie, proponowane w punkcie 1) omawianego projektu przeniesienie obowiązku zapewniania w uczelni „*poszanowania wolności nauczania, wolności słowa, badań naukowych, ogłaszania ich wyników, a także debaty – ze wspólnoty akademickiej*” na rektora oraz umieszczenie tego obowiązku pośród innych jego zadań, należy uznać za niepotrzebne rozszerzenie kompetencji rektora.

- 2) Przedstawiony w punkcie 2) omawianego projektu przepis w brzmieniu: „*Nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego wyrażanie przekonań religijnych, światopoglądowych lub filozoficznych*” nie uwzględnia zasad debaty akademickiej. Zgodnie bowiem z zasadami etosu akademickiego każdy uczony zobowiązany jest, niezależnie od wyznawanego przez niego światopoglądu, do przedstawiania w debacie akademickiej, w tym w kształceniu studentów, pełnej prawdy. Prawda przekazywana zgodnie z etosem akademickim ma mieć uzasadnienie wynikające z badań naukowych. Oznacza to, że nie jest zgodne z etosem akademickim publiczne prezentowanie koncepcji czy poglądów mających uzasadnienie w osobistym światopoglądzie uczonego, który uznaje dany pogląd za jedynie słuszny, niezależnie od tego, jak do danego poglądu odnoszą się wyniki badań naukowych. Należy wskazać, że do wyłączenia z postępowania dyscyplinarnego może kwalifikować się tylko takie publiczne wyrażanie własnych przekonań, które nie narusza powyższych zasad debaty akademickiej.
- 3) Proponowany w punkcie 4) omawianego projektu arbitraż Komisji Dyscyplinarnej przy Ministrze Edukacji i Nauki należy uznać za rozwiązanie podważające autonomię uczelni wyższych. Należy wskazać, że powierzenie arbitrażu wskazanej instytucji jest sprzeczne z rezygnacją z instrumentów o charakterze dyscyplinarnym w sprawach wolności wypowiedziuczonych. Uzyskanie kompromisu w sprawach spornych, które dotyczą światopoglądu jednostek, jest możliwe dzięki współpracy danego

środowiska, w którym sytuacja sporna zaistniała. Opinia instytucji zewnętrznej stanowić będzie ingerencję w wewnętrzną debatę danej uczelni.

Mając powyższe na uwadze, Krajowa Reprezentacja Doktorantów wnosi o zaznajomienie się z uwagami społeczności doktorantów i – w miarę możliwości – ich uwzględnienie. Niezależnie od powyższego, w zakresie nieobjętym powyższymi uwagami, Krajowa Reprezentacja Doktorantów nie wnosi zastrzeżeń.

Adriana Kuligowska

mgr Adriana Kuligowska

Koordinator ds. Prawnych KRD